

Міністерство освіти і науки України
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. ректора ДонНУЕТ

О.Б. Чернега

2018 р.

ПРОГРАМА
до додаткового вступного випробування
з філософії
для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста,
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Програма затверджена на засіданні кафедри
гуманітарних і правових дисциплін,
Протокол від «19» березня 2018 р. № 17

Схвалено
на засіданні Приймальної комісії ДонНУЕТ,
Протокол від «28» березня 2018 р. № 5

Затверджено
Вченою радою ДонНУЕТ,
Протокол від «29» березня 2018 р. № 10

Кривий Ріг – 2018

Розробники:

Шульженко І. В., к.ю.н., доцент.
Ніколенко К. В., к.філос.н., доцент.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

	с.
1. Загальні положення	2
2. Перелік питань	3
3. Список рекомендованої літератури	6
4. Критерії оцінювання.	7

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Згідно до Умов прийому до вищих навчальних закладів України в 2018 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13 жовтня 2017 року № 1378 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 14 листопада 2017 року за № 1397/31265, Правил прийому до Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського в 2017 році особи можуть вступати до вищого навчального закладу для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткового вступного випробування (з філософії) з урахуванням середнього бала диплома бакалавра.

Метою додаткового вступного випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем магістра на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), є визначення рівня підготовки вступників з філософії, які бажають навчатись у ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського.

Для успішного засвоєння програми вступники повинні мати базову вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі філософських дисциплін, дисциплін циклу гуманітарної, природничо-наукової підготовки.

Формою додаткового вступного випробування є тестові завдання, що складаються у письмовій формі.

До програми включено всі теми та основні питання, що вступник повинен опрацювати, для успішного складання випробування.

Порядок проведення додаткового вступного випробування визначається Правилами прийому до Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського в 2018 році.

Час проведення додаткового вступного випробування – 120 хвилин.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Дисципліна «ФІЛОСОФІЯ»

1. ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФІЇ.

Поняття про світогляд, його компоненти (світосприйняття, світорозуміння, світовідчуття, ставлення до світу), історичні типи світогляду та їх специфіку (міфологія, релігія, філософія); виникнення філософії, перші філософи, основне питання філософії, основні функції та методи філософії, галузі філософії (онтологія, гносеологія, аксіологія, праксеологія).

2. ОСНОВНІ ІСТОРИЧНІ ТИПИ ФІЛОСОФІЇ.

Антична філософія (часові рамки виникнення, основні характеристики, рамки виникнення); Середньовічна філософія: межі, риси, патристика та схоластика, А.Блажений та Ф.Аквінський як основні представники; епоха Відродження, основна характеристика за напрямками знання: філософські досягнення, астрономічні відкриття, політичні концепції, утопізм; Філософія Нового Часу (Ф.Бекон, Р Декарт, Б. Спіноза, Г Лейбніц); Німецька Класична філософія (Кант, Гегель, Фіхте, Шелінг, Фейєрбах).

3. ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА В УКРАЇНІ.

Зародження філософських ідей в період Київської Русі, філософія українського Відродження; Острозька школа філософії, Києво-Могилянська Академія, як осередки українського філософського знання; діяльність Крило-Мефодієвського Братства, окремі діячі та мислителі: Г.С.Сковорода, П.Д.Юркевич, М.Туган-Барановський.

4. ОСНОВНІ ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОСТІ.

Виникнення та розвиток позитивізму, три етапи його прояву, представники; прагматизм, особливості та значення марксизму в сучасному світі (економічний аспект), представники антропологічної школи, екзистенціалізм (К.Ясперс, М. Гайдегер), фрейдизм (З.Фрейд, К.Юнг, Е.Фром), феноменологічна школа філософії.

5. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ: БУТТЯ ТА МАТЕРІЯ.

Поняття буття в філософії (Ксенофан, Парменід, Геракліт), види буття, основні риси, розуміння онтологічних складових філософами; поняття матерії, її риси, особливості, різновиди; Сучасне розуміння матерії, матеріальна єдність світу.

6. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІДОМОСТІ.

Поняття про свідомість, онтогенез та соціогенез, теорії виникнення свідомості, підходи до розуміння свідомості; складові свідомості: відчуття, пам'ять, увага, емоції, почуття; взаємозв'язок мови та свідомості, мозок людини як осередок свідомості.

7. СУСПІЛЬНА СВІДОМІСТЬ ТА ЇЇ СТРУКТУРА.

Поняття індивідуальної свідомості, суспільної свідомості, матеріалістичне та ідеалістичне трактування свідомості, суспільна думка; структура суспільної свідомості, її аспекти: конкретно-історичний, гносеологічний, соціологічний; поняття ідеології та суспільної психології, популізм; форми суспільної свідомості: політична свідомість (політична ідеологія та політична психологія), правова свідомість, моральна свідомість, естетична, релігійна свідомість (міфологічний, емоційний та нормативний компоненти), інноваційний характер суспільної діяльності.

8. ПІЗНАННЯ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ФОРМИ.

Сутність пізнання (гносеологія, епістемологія), питання про пізнаваність світу: пізнавальні оптимісти (сенсуалісти та раціоналісти), пізнавальні песимісти (скептицизм, релятивізм, кантіанство, ірраціоналізм); об'єкт, предмет, суб'єкт пізнання; чуттєве пізнання та його форми (відчуття, сприйняття, уявлення); раціональний ступінь пізнання (поняття, судження та умовивід); проблема істини в філософії та науці, абсолютність, відносність істини, догматизм та його специфіка, практика як критерій істини.

9. НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ.

Наука як специфічна сфера діяльності людини, наука як соціальний інститут, специфіка людського мислення, наукова картина світу, світоглядні засади науки; особливості наукового пізнання: об'єктивність та предметність, орієнтація на практику, системність та обґрунтованість, орієнтація на практику, наукове пізнання як шлях самореалізації особистості; емпіричний та теоретичний рівні пізнання, факт, проблема, програма дослідження, гіпотеза, теорія, пояснення, прогноз, передбачення, функції наукового пізнання (синтезуюча, світоглядна, методологічна, ідеологічна); методологія, метод, спостереження, вимірювання, експеримент, моделювання, аналогія, ідеалізація, формалізація, синтез, аналіз, індукція, дедукція, логічний метод, абстрактне, конкретне, системний підхід.

10. ДІАЛЕКТИКА, ЇЇ ЗАКОНИ ТА КАТЕГОРІЇ.

Діалектика, її розуміння в історії (Античність, Середньовіччя, Відродження, Новий Час, Німецька класична філософія), поняття про альтернативи діалектики (метафізика/ негативна діалектика, еkleктика, софістика, релятивізм, догматизм, синергетика); поняття про закони та принципи діалектики: закон єдності та боротьби протилежностей (тотожність, розбіжність, протилежність), закон взаємопереходу кількісних змін в якісні (кількість, міра, стрибок, якість), закон подвійного заперечення (теза-антитеза-синтез); категорії: одиничне та загальне, причина та наслідок, необхідність та випадковість, форма та зміст, частина та ціле, сутність та явище, можливість та дійсність.

11. ПРИРОДА ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

Розуміння природи в широкому та вузькому сенсах, географічне середовище, навколишнє середовище, довкілля, значущість природи для людини; ноосфера,

техносфера, екологія, екологічна криза; розуміння природи в історії філософії, географічний детермінізм (Ж.Боден, Ш.Монтеск'є, Л.Мечников), демографічний детермінізм (Т.Мальтус, Д. та Ден.Медоузи), демографічний процес, шляхи виходу з екологічної кризи, екологічні проблеми.

12. СУСПІЛЬСТВО: ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ.

Суспільство як підсистема об'єктивної реальності, специфіка соціальної діяльності людини, принципи об'єктивності, конкретності та історичності як основні складові дослідження суспільства; суспільні відносини, виробництво матеріальних благ, проблема побудови теоретичної моделі суспільства: матеріалізм та натуралізм; специфіка та особливості соціального пізнання; соціальні закони та їх відмінність від законів природи; суспільне виробництво (матеріальне та духовне), виробничі сили, виробничі відносини, політична система суспільства та її структура: держава, форми державного правління та устрою, політичні партії та суспільні організації.

13. БУТТЯ ЛЮДИНИ ЯК ПРОБЛЕМА ФІЛОСОФІЇ.

Проблема людини в історії філософії, співвідношення понять – людина, особистість, індивід, індивідуальність, місце людини в суспільному та природному житті; соціально-природна сутність людини; сенс життя як функція людського буття, його джерела, феномен щастя людини.

14. ОСОБИСТІТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО.

Особистість та її основні ознаки, взаємозв'язок з суспільством, потреби та інтереси людини; співвідношення необхідності, свободи та відповідальності в діяльності людини; соціальні ролі особистості, соціальні статуси та соціальні ролі, роль та значення особистості в суспільному процесі, волюнтаризм, фаталізм.

15. КУЛЬТУРА ТА ЦИВІЛІЗАЦІЯ.

Поняття культури та цивілізації: матеріальна та духовна культура, соціальна культура, функції культури (соціальна або гуманістична, пізнавальна, творча, сенсоутворювальна, нормативна, інтегративна, аксіологічна, семіотична, емоційно-психологічна, компенсаторна), мета культурного прогресу; закономірності культурно-історичного процесу: еволюціонізм, дифузійонізм, теорія культурних циклів; науково-технічний прогрес та розвиток культури: натуралістична модель, класична та нескласична моделі культури, постмодерністська модель, підходи до вивчення культури (діяльнісний, аксіологічний, семіотичний), поняття масової культури та утилітарних цінностей.

16. СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ.

Поняття соціального прогнозування: прогноз, його різновиди (релігійний, утопічний, філософський, пошуковий, нормативний), метод екстраполяції, експертні оцінки, метод моделювання; глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення: поняття глобальних проблем, історія їх виникнення, три групи глобальних проблем, потреби сучасного суспільства та їх співвідношення з

глобальними проблемами; перспективи соціального розвитку: соціальний прогрес, важливі екологічні, моральні, правові, політичні складові існування людини.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Нікітін Л.М., Ніколенко К.В. Вступ до філософії. – Д., 2013. – 154 с.
2. Нікітін Л.М., Ніколенко К.В. Філософія: плани семінарських занять. – Д., 2011. – 80 с.
3. Лавлінський Р.О., Ніколенко К.В. Філософія: збірник тестових завдань – ДонНУЕТ, Донецьк – 2014. – 112с.
4. Буслинський В.А. Історія філософії. – Львів, 2010.- 442 с.
5. Горський В.С. Історія української філософії. – К., 2013. – 282 с.
6. Зарудний Э.О. Философия. – К., 2011. – 305 с.
7. Історія філософії. – К., 2012. – 470 с.
8. Ильин В., Машенцев Л. Философия в схемах и комментариях.- С.-П., 2010. – 237 с.
9. Наукова періодика України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Заголовок с екрана.
10. Научная электронная библиотека Elibrary.ru [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.ru/defaultx.asp> – Заголовок с екрана.

Додаткова література

1. Ильин В., Машенцев Л. Философия в схемах и комментариях.- С.-П., 2005.
2. Історія філософії. - К., 2002.
3. Історія філософії України. - К., 1994.
4. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство. – К., 2005.
5. Касьян В.Л. Філософія. – К., 2004.
6. Конверський А.Є. Логіка . – К., 2009.
7. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія. – К., 2005.
8. Никитин Л.Н., Гребеньков Г.В. Научное познание и философия экономики. – Донецк, 2004.
9. Новая философская энциклопедия. В 4-х т. М., 2001.
10. Основи філософії. – Д., 2009.
11. Петрушенко В.Л. Філософія. - Київ-Львів, 2002.
12. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії. –К., 2006.
13. Современная западная философия. – Минск, 2000.
14. Філософський словник соціологічних термінів. - К.- Х., 2005.
15. Хрестоматия по философии. - Ростов/Дон, 2002.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Додаткові вступні випробування проводяться в письмовій формі за тестовими технологіями та оцінюються за шкалою від 0 до 200 балів.

Екзаменаційний білет для проведення додаткового вступного випробування містить 50 тестових завдання, що стосуються закритої форми тестування. Кожне тестове завдання має чотири варіанти відповіді, з яких лише один варіант є вірним.

За виконання кожного тестового випробування з вибором однієї відповіді, за умови, що вона обрана відповідь є вірною, вступник отримує 4 бали, якщо відповідь невірна, вступник отримує 0 балів.

Оцінювання знань вступників здійснюється за шкалою «склав» / «не склав». Для отримання оцінки «склав», сума отриманих балів за відповіді на тестові завдання, повинна бути не менше 110 балів включно. Якщо сума балів за відповіді на тестові завдання складає 110-200 балів, вступник отримує оцінку «склав» та має право брати участь в наступних випробуваннях з фаху (профільне) та випробуванні з іноземної мови.

Вступники, які отримали оцінку «не склав», до складання наступних випробувань не допускаються.

Голова предметної екзаменаційної комісії
з філософії

І. В. Шульженко